

NAS GLAS

Glasilo Zveze državnih
nameščencev za Slovenijo

v Ljubljani.

Cena posamezne št. 1-50 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din 40.—

Polletna naročnina . . . „ 20.—

Četrletna naročnina . . . „ 10.—

Za inozemstvo je dodati poštnino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Anton Adamič, Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 12. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednika.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad. — Pošt. ček. rač. št. 11.467.

Ante Lešič, umirovlj. generalmajor.

Zašto čekamo?

Od naših političkih strank neodvisno činovništvo najglavniji je uvjet poboljšanja naše administracije. Od strank samih očekivati, da one u tom smjeru djeluju, organiziraju, to bi bilo previše. Za takovu samozataju su one nesposobne. Iz toga razloga nije čudo, da se iz redova samih činovnika javljaju glasovi za depolitizacijom činovništva. To je znak, da je činovništvo samo pripravno, doprinijeti svoje, riješenju toga pitanja. Ali kako?

Javili su se glasovi, koji predlagahu da se činovništvu oduzme pravo aktivnog glasa. Misao je zabačena, ker je nesavremena. Pravo glasa je za svakog građana u državi jedino sredstvo, kojim mu se daje vlast, uticati na razvoj državnih i društvenih prilika, ne samo u političkom, nego i u socijalnom smislu, što je u tom slučaju sigurno najvažnije. Toga prava se odreći i još k tomu svojevoljno, značilo bi toliko, kao sama sebe osakatiti. Dokaz tomu, da oduzimanje prava glasa vrijedi kao kazna.

Sigurno i bez dvojbe je i za činovnika pravo glasa jedino sredstvo, da dodje do onog upliva i položaja u državi, koji mu pripada. Dakako samo onda, ako tom činovništvu podje za rukom, snagu toga prava dotjerati do maksimuma. To će biti, ako se činovništvo stavi na vlastite noge, neodvisno od nikoga, do od Boga i obstanaka države. Vlade se mijenjaju. Stranke se razvijaju, danas su jake, sutra slabe a prekosutra može biti čak i propale. **Samo Bog i država ostaju, a njima na strani mora da ostane i činovništvo.**

Toj osnovnoj misli poslužiti će činovnik samo onda, ako pravo svoga glasa uporabi, da iz svoje sredine izabere povjerenike za narodno zastupstvo.

Za činovnike je država poslodavac, a ne može biti, koja stranka, kao što je to danas slučaj. Ta neprirodnost je uzrok, da je kod nas svaki radnik sigurniji u svom položaju i u svojoj obskrbi nego činovnik. Toga se činovništvo može riješiti samo jakim i složenom organizacijom, ne protiv državi, nego protiv političkim strankama.

Još veća pastorčad nego činovnici, to su državni penzioneri. Stvar tih nesretnika je još zamršenija, što ih ima mnogo, koji nikada nijesu imali kakve spone sa kojom strankom. Nijedna od njih nema razloga im biti zalvalna, pa ih se zato i samo onda sjećaju, kad su izbiri na vidiku.

Interesi činovnika i državnih penzionera su isti. Imaju uzroka, da se podupiraju, da budu složni i zajedno. U slogi bi oni mogli postati moć. Osobito ako bi im se pridružili invalidi, koji se također može pribrojiti među državnu pastorčad.

Narodna skupština je razpuštena. Novi izbori su raspisani. Vreme prolazi a ta sveukupna pastorčad se ne miče, da stupi na pozorište sa uzklikom «ne čekamo više, zadnji je čas, da uzmemo našu kob u vlastite ruke!» Ako sada zanemarimo zgodu, Bog zna koliko će ih još biti odbačeni, ruducirani, premješteni ili koliko će ih još umrijeti sa osjećajem, da su društvu i državi na teret. **Zadnji je čas. Zašto čekamo?**

B. Letić, Celje.

Sodno pis. uradniki in predsedniki volilnih odborov.

Iz sodno-pisarniških krogov se čuje vedno večje nezadovoljstvo, ker se jih ob priliki vsakih volitev, pri določanju predsednikov volilnih odborov, prezre. Glede imenovanja predsednikov volilnih odborov določa izrecno člen 53 zakona o volitvah narodnih poslancev, da postavi državni odbor za vsako volišče po enega sodnika oziroma sodnega uradnika ali absolviranega pravnika. Če teh ni, se določi osebe, ki so dovršile katerokoli fakulteto in končno, če se te ne bi bilo dovolj, tudi osebe, ki so dovršile katerokoli strokovno šolo. Po tem jasnem določilu zakona bi vsakdo mislil, da se bodo imenovali predsednikom najprej sodniki, za njimi sodno pis. uradniki, nadalje absolvirani pravnik in tako naprej, kot je to v zakonu določeno. V resnici pa temu ni tako. Pri vseh dosedaj vršečih se volitvah za sodno pis. uradnikov sploh ni vpoštevalo, pač pa se je imenovalo za mnoga volišča različne profesorje, učitelje, davčne uradnike itd., ki bi morali priti šele v zadnji vrsti v pošte. Nimamo nič proti temu, ako se tudi te imenuje, ali to naj se zgodi šele takrat, ko bode prvih zmanjkalo.

Da ne bi bili sodnopisarniški uradniki z mnogoletno prakso in potrebno predizobrazbo zmožni opraviti tega dea, najmanj tako kot vsak ljudskošolski učitelj, zlasti tisti, ki je komaj šolo dovršil, se ne bode upal nihče trditi, temveč ravno nasprotno so ravno oni najbolj izvežbani v tem poslu. To lahko potrdijo tudi sodniki, ki imajo v uradu priliko videti njih delo ter občevanje s strankami itd. Saj večina pisarniških uradnikov opravlja, pa brez zamere, mnogo poslov, ki spadajo v delokrog sodnikov. Znani so tudi slučaj, da je pisarniški uradnik pripravil za predsednike vse potrebne zapisnike in druge pripomočke. Tudi drugi so k njim prihajali po različne tozadevne informacije. — Za delo so dobri, za drugo pa ne.

Kočno določa isti člen, da če na dan volitev ne bi mogel priti na volišče določeni predsednik, ga nadomešča občinski pedstojnik ali njegov namestnik. Kako znanje in zmožnosti imajo v tem oziru, zlasti na deželi, občinski predstojniki, ne bomo tukaj

razpravljali, pač pa lahko trdimo, da nobeden ne obvlada niti ene desetine tega, kar zmore sodno pis. uradnik. In kljub temu je župan lahko predsednik volilnega odbora, a poslednji ne.

Apeliramo na društvo zemljiškoknjižnih in sodnopisarniških uradnikov, da stori pri vseh oblastvih, zlasti Državnemu odboru, takoj potrebne korake, da se pri predstojeh volitvah imenuje za predsednike volilnih komisij v prvi vrsti, kot je to v zakonu določeno, sodno pis. uradnike, ker če se zahteva od njih dolžnosti, naj se jim prizna tudi pravice.

Fr. Rojec:

Davčni izvrševalci.

Po velikih stiskah in nadlogah ter po nemurnem prizadevanju lastnega stanovskega društva so davčni izvrševalci vendar končno dosegli vsaj približno strpljivo in zadovoljivo stanje med državnimi nameščenci. Tlačile in žalile pa so jih še vedno tri krivične izjeme, izmed katerih je prva ta, da ne dobivajo zdaj v Jugoslaviji službene obleke, ki so jo imeli že pod bivšo vladavino. Tudi zdaj bi jo še lahko imeli, kakor jo imajo vsi nižji, vnaajo službo vršeči državni uslužbenci, toda naši dobri slovenski rojaki so poslali v Beograd predlog, da za davčne izvrševalce zadostuje namesto cele službene obleke samo službena čepica, ki naj se z njo odlični vsak, kadar gre ven v vnanjo službo. Za nabavo teh čepic naj bi dobivali izvrševalci primerne letne prispevke, ki naj bi se vsako leto sproti določili v fin. ministrstvu. Par let so res dobivali naši ljudje neke denarne zneske, ki pa so bili tako malenkostni, da si ni nobeden mogel zanje kupiti službenega pokrivala, in niti tega ni nihče povedal, kakšna bi morala biti službena čepica davčnega izvrševalca. V zadnjih letih pa so izostali tudi ti nabavljalni prispevki in to je najpametnejše. Kjer je ostala obleka, tam naj bo še čepica; zdaj nihče ne more siliti davčnega izvrševalca, da naj hodi v vnanjo službo s službeno čepico, saj navadni zasebniški obleki tudi najboljše pristojna klobuk ali takozvana barabonska čapka iz oblačilnega blaga. Razen tega pa bi bilo tudi poniževalno za državo, ako bi ne mogla obleči vsega človeka in bi ga pošiljala v službo s samo čapko na glavi, da bi bil kakor bitje, ki je »pol ptiča in pol miša«!

Nekateri davčni izvrševalci, zlasti v obmejnih krajih, še nosijo v vnanji službi službena pokrivala, ki jih dobe bolj po ceni pri starinarju ali jih odkupijo za male zneske od drugih drž. uslužbencev, kadar jih že obnosijo in pomečejo med staro šaro. Ostala večina pa izvršuje svojo izterjevalno vnanjo službo kar pod častitljivim slovenskim klobukom in to ima za marsikaterega izvrševalca

ca tudi to dobro, da ga ljudje že od daleč ne spoznajo in ne kažejo za njim rekoč:

Spet ga prinesel je hudič,
da plačam, a ne vpraša nič,
kje naj se vzame; oh, enkrat
ga pa le moral bom pognati...

Vendar se vkljub vsemu temu davčni izvrševalci ne odreko in se nikdar ne bodo odrekli pravici do službene obleke. Ako je ta potrebna drugim državnim uslužbencem, je gotovo potrebna tudi davčnim izvrševalcem. Službena obleka je pa tudi del službenih prejemkov in so potemtakem davčni izvrševalci brez nje najslabše plačani med vsemi izvršujočimi drž. uslužbenci, kar je z ozirom na njihovo težavno, odgovorno in za državo tako važno službo gotovo velik nedostatek v državni upravi.

Druga krivična izjema je, da davčni izvrševalci v večjih mestih, kakor v Ljubljani in v Mariboru ne dobivajo za izvrševanje vnaje službe nobenih pristojbin, ne dnevnic ne kilometrin, če tudi se služba vrši eno uro daleč ali še delj zunaj mesta. Sodni izvrševalci pa dobivajo v mestnih okoliših iste izvršilne pristojbine kakor zunaj na deželi razen potnine. Ta pravica in ta mera bi morala veljati tudi za naše ljudi še posebno zato, ker je treba v večjih mestih izterjati navadno velike denarne vsote. Pri tem poslu se mora posebno obzirno in oprezno postopati z mestnimi davkoplačevalci. Tu je potrebna dostojna obleka. Koliko podplatov se raztrga po raskovem in trdem mestnem tlaku! Razen tega zasluži v mestih davčni izvrševalec velike denarne vsote na izvršilnih stroških v prid državni blagajni.

Tretja nepravilna izjema za davčne izvrševalce pa je ta, da ne more nikdo iz njihovega stanu priti v uradniško skupino, pa naj je še tako sposoben in naj ima tudi štiri razrede srednjih šol ali druge odlične pogoje. Pri sodišču in pri drugih resortih postanejo pod gotovimi pogoji poduradniki in celo služitelji uradniki tretje kategorije. Toda kogar je usoda uklenila v jarem davčnega izvrševalca, ta mora kot tak ostati do konca ali pa pravočasno uskočiti kam drugam, ako se hoče otresti prokletstva, ki že od nekdanj neutrudljivo jaha na tem stanju!

Lansko leto je vodstvo »Društva davčnih izvrševalcev« vložilo na tukajšnje finančno delegacijo in na finančno ministrstvo utemeljeno vlogo za podelitev službene obleke in za priznanje primernih dnevnic vsaj ob času izvrševanja rubežni in dražb v večjih mestih. Ministrstvo je odstopilo vlogo delegaciji in izjavo in v predložitev morebitnega predloga. Po poročilu delegacije društvenem vodstvu je ona ministrstvu predlagala podelitev službene obleke in dnevnic v zmislu društvene vloge in po vrhu še obutev, toda ministrstvo je ta predlog zavrnilo z motivacijo, da ga ne more osvojiti vsled budžetnih neprilic. To se pravi z drugimi besedami, da za naše davčne izvrševalce »nema više novaca«!

Tako je ta upravičena zahteva za enkrat propadla. Pričele so se priprave za novi budžet, za novi državni proračun. Opozorili smo pravočasno naše poslance, proseč jih, naj poskrbe, da se postavijo v proračun tudi primerni zneski za službeno obleko in nove dnevnice davčnih izvrševalcev. Pomagalo ni nič. Nasprotno je novi finančni zakon prinesel davčnim izvrševalcem in nekaterim drugim nižjim drž. uslužbencem tak krut in nekulturen udarec, kakršnega ni nihče izmed njih pričakoval. Neki člen tega zakona namreč veleval, da se morajo vsi oni drž. služitelji in poduradniki, ki 1. aprila t. l. še niso dopolnili treh službenih let, prevesti za dnevničarje. Tako se hoče tem ubogim državnim uslužbencem vzeti pravica do pokojnine, hoče se jih izločiti iz službene pragmatike in jim odvzeti vse koristi in udobno-

sti, ki jih imajo drugi državni nameščenci kot taki. Izvzeti pa so iz tega zlohotnega izobčenja le uslužbenci državne policije in finančne kontrole, ker ti uslužbenci nosijo bridke sabljice. To kaže, da imajo naši visoki državniki le pred sabljicami še nekoliko strahu in obzira, a pred pravico ga menda nimajo. Tudi jetniški pazniki nosijo sabljice, toda ti niso tako številni in zato najbrž niso izvzeti tudi ti. Zdaj se jetniški pazniki pritožujejo, ker so bili pri izvzetju prezrti vkljub temu, da so oboroženi!

Tudi davčni izvrševalci se morajo pritožiti radi tega preziranja in najodločnejše ugovarjati proti izvedbi, da bi se njihove najmlajše tovariše potlačilo med dnevničarje! Svoj ugovor opirajo na sledeče razloge: Davčni izvrševalci opravljajo tako važno ter za državo tako potrebno in koristno, a za svoj stan tako težavno, neprijetno in odgovorno službo, da zaslužijo največjo obzirnost in podporo v njihovem službenem in stanovskem prizadevanju od vladne strani, če tudi ne nosijo bridkih sabljic! Davčni izvrševalci so uvrščeni v skupino državnih poduradnikov. Kako važna je njih služba, to so uvideli tudi razsodni uradniki v finančnem ministrstvu v prvih letih po sprejetju službene pragmatike in so radi tega zahtevali, da se smejo na novo sprejemati v to službo le prosilci, ki se izkažejo, da so dovršili najmanj štiri razrede srednje šole. Toda ker za tako naporno in od strani občinstva skrajno osovraženo, a jako slabo plačano službo ni bilo mogoče dobiti niti uslužbencev z dvema gimn. razredoma, so v finančnem ministrstvu po prizadevanju in vsestranskem pojasnilu g. ministra in poslanca dr. Žerjava umaknili svojo zahtevo ter odredili, da se smejo za davčne izvrševalce v pomanjkanju kvalificiranih prosilcev postavljati tudi taki, ki so dovršili samo osnovno šolo, a ti morajo služiti pet let kot služitelji in še le potem se jih lahko imenuje za poduradnike s tistimi pravicami, ki jih imajo drugi starejši davčni izvrševalci.

V Avstriji so po prevratu postali vsi davčni izvrševalci uradniki zadnjih dveh uradniških razredov. Na Hrvaškem so pod ogrsko vlado davke izterjevali le uradniki in tudi v srbskih pokrajinah menda še zdaj opravljajo to službo uradniki. Tako bi bilo treba tudi naše sedanje davčne izvrševalce le dvigniti v njihovem službenem značaju ter jim pripomoči do čimvečjega ugleda med občinstvom. Ako bi se to ne moglo zgoditi v naši državi iz človekoljubnih, socialnih in pravicoljubnih nagibov, pa naj bi se to storilo vsaj zaradi koristi in večjega ugleda države! Ali namesto tega se naše davčne izvrševalce z visokih mest raje ponižuje in se jim hoče vzeti še tisto malenkost ugleda in pravic, ki so jih imeli do zdaj! Ali nič ne pomislite, kako slabo in neugodno bo to vplivalo na službeno izvrševanje, ako bodo začeli hoditi davke izterjevati nestalni dnevničarji namesto stalnih poduradnikov in uradnikov? Lahko si je misliti, kakšne ljudi se bo moglo dobiti za to ponižano dnevničarsko službo in koliko se jim bo smelo zapupati!

Zato naj na visokih merodajnih mestih dobro premislijo, kaj delajo in naj naše davčne izvrševalce puste kakor so, ako jim nočejo v svojo in državno korist pomagati do njim pristoječih višjih pravic in višjih službenih prejemkov. Tudi našo »Zvezo« opozarjamo in prosimo, da stori vse potrebne korake ter vporabi ves svoj vpliv v finančnem ministrstvu, da se prepreči nameravani poniževalni udarec na naše najmlajše davčne izvrševalce. Ako pa bi vse prizadevanje naletelo na gluha ušesa v Beogradu, naj se potem dela na to, da se sprejmejo vsi davčni izvrševalci v finančno kontrolo in se nato kot taki dodele v izvrševalno službo davč-

nim uradom, da se s tem končno stori enkrat konec večnemu mrcvarjenju, poniževanju in zapostavljanju davčnih izvrševalcev!

Miloš Štibler:

Osnova zadružništva je boj proti gospodarskemu izkoriščanju človeka.

(Konec.)

V dobi tlačanstva so si močnejši prilastili ogromna posestva. Cele pokrajine z vsem prebivalstvom so bile last mogotcev. Ljudstvo je moralo obdelovati zemljo in večino pridelkov oddajati gospodarjem (grofom, grajščakom), razen tega je moralo gospodarjem opravljati razna druga dela in tudi sicer ni uživalo skoraj nikakšne svobode. Tako je grajščak često imel pravico določati, kateri podložnik se sme ženiti, kateri se sme izseliti itd. — Torej zopet nekaka doba suženjstva, dasiravno v bolj mihi obliki. Kajti tlačana grajščak n. pr. ni smel ubiti brez odgovornosti, tudi ga ni smel prodati kot osebo, nego kvečjemu z zemljo vred itd. Vkljub temu pa, da je položaj tlačanov nekaj boljši kakor je bil položaj sužnjev, vendar niti tlačani svoje usode niso hoteli mirno prenašati, ker so se začeli zavedati, kako krivično je, da oni delajo in trpijo, a največ koristi od njihovega dela in trpljenja imajo le grajščaki. In tako je prišlo do kmetskih uporov ali puntov, to je do uporov od grajščakov, zemljiških veleposesnikov tlačanega ljudstva.

Kmetski upori so trajali stoletja. Enkrat so se pojavili v ostrejši, potem zopet v milejši obliki. Prenehali pa so šele takrat, ko je kmet na svoji zemlji postal svoboden neodvisen gospodar. — V naših krajih je to nastopilo l. 1848. Takrat je doba tlačanstva nehala za slovenskega kmeta. Na Angleškem se je to zgodilo okoli 80 let poprej, na Francoskem l. 1789, ko je izbruhnila velika francoska revolucija, ki v bistvu ni nič drugega, kakor boj tlačanov proti grajščakom.

Nastopa tretja doba, doba svobode vsakega človeka. Nikomur nisem več podložen; nihče nima pravice me ubiti ali prodati; zemljo, ki jo pošteno kupim in obdelujem, je moja last; svobodno si iščem dela in zaslužka, ter z dohodki svobodno razpolagam, kupujem potrebščine, vlagam denar v denarne zavode itd. Sama svoboda na vseh koncih in krajih, kamor človek pogleda. In vendar je tudi ta doba svobode polna pojavov, ki pričajo o tem, kako skuša človek gospodarsko izkoriščati sočloveka.

V tej veliki svobodi so se zopet pojavili močnejši in sicer gospodarsko močnejši, ki skušajo gospodarsko slabejšega sebi podvreči, zaslužiti, podjarmiti. To se je kmalu pokazalo na neštetihi slučajih: Delavec je iskal dela, a podjetnik ga je hotel zaposliti čim najceneje — v kolikor večji stiski je bil delavec, tem nepovoljnije pogoje je moral sprejeti. Kmetovalec je pri prodajanju svojih pridelkov bil navezan na trgovca; čim bolj je bil kmetovalec prisiljen prodajati, ker je potreboval denar, tem bolj ga je trgovec pri ceni pritisnil. Konzument, ki je rabil razne predmete za svojo prehrano ali za svoje delo, je bil odvisen od lastnika predmetov; lastnik je izkoriščal vse mogoče okolnosti, samo da bi dosegel od konzumenta čim največjo ceno. In še celo vrsto podobnih slučajev bi se dalo navesti v dokaz, da je gospodarsko močnejši v dobi osebne svobode skušal gospodarsko slabejšega izkoriščati.

Kakor se je izkoriščani upri v dobi suženjstva in v dobi tlačanstva, tako se je upri tudi v dobi takozvane svobode človeka. V glavnem lahko rečemo, da imamo v tej slednji dobi dve vrsti upora: Ena vrsta je označena z besedo revolucija, torej krvavi upor izkori-

ščanih proti izkoriščevalcem; druga vrsta pa je označena z besedo zadruga, to je z vstvarjajočim gospodarskim delom, ki pa je organizirano tako, da izkoriščevalca izloča. Na mesta, kjer je stal izkoriščevalac, se postavi zadruga kot združenje izkoriščanih. Na mesto trgovca stopi nakupna zadruga kot združenje izkoriščanih konzumentov, ali prodajna zadruga kot združenje izkoriščanih producentov — mesto fabrikanta stopi produktivna zadruga kot združenje vseh v fabriki zaposlenih in od fabrikanta izkoriščanih delavcev; na mesto hiš. posestnika stopi zadruga najemnikov; na mesto lastnika mlatilnice, ki stroj za čim višjo ceno posojuje kmetom, stopi zadruga kmetov kot strojna zadruga itd. Polno takih primerov bi se dalo navesti, a jedro je povsod isto. Kjerkoli se v modernem takozvanem svobodnem gospodarskem življenju pojavi gospodarsko izkoriščanje sočloveka, povsod se izkoriščani združijo v zadruge z namenom, da bi te zadruge izločile izkoriščevalca.

Zadruga po vsem tem ni nič drugega kot bojno sredstvo proti gospodarskemu izkoriščanju ljudi. Ima to veliko prednost, da more pri pravilnem funkcioniranju izkoriščevalca temeljito izločiti, nadalje ima pa tudi to prednost, da vstvarja delo in nove vrednosti, a pokončuje le slabe strani — izkoriščevalca smatram za slabega — med tem ko n. pr. revolucija pokončuje vse vprek, slabo in dobro. Zadruga pomeni v boju gospodarsko izkoriščanih na vsak način silen napredek, kar narodi priznavajo, kakor dokazujejo stalno naraščajoče številke, ki govore o uspehih zadrug.

Osnova združništva je torej boj proti gospodarskemu izkoriščanju sočloveka.

*Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo,
okusen in izdaten pridatek h kavi*

Uradniški kreditni zakon.

Ivan Rostan.

Gosp. Vlad. Vujinović, inspektor min. soc. politike in upravnik »Saveza Nabavljalnih Zadruga« v Beogradu je v številki 126. od 15. maja 1927 »Činoviškega Glasnika« zaključil serijo svojih kritičnih izjav, s katerimi je podal svoje mnenje o mojem znanem poročilu v »Našem Glasu« št. 3. od 31. januarja 1927, ki se tiče Uradniškega kreditnega zakona.

Kot avtor imenovanega poročila se čutim počaščenega, da je o stvari podal svojo oceno strokovnjak in odlični uradniški publicist, čutim se pa tudi dolžnega, da njegovim izvajanjem dodam nekoliko replike.

Gosp. Vujinović je mojo zamisel o Uradnem kreditnem zakonu čisto pravilno ocenil. V temeljnih vprašanih sva si edina. Če se pa v gotovih potankostih ne strinjava, sem temu kriv le jaz, ker moje poročilo mestoma res ni dovolj jasno in konkretno.

Tako nejasnost sem n. pr. zagrešil v onem odstavku, ki se tiče organizacije tostvarnih kreditnih ustanov. Tam sem med drugim dejal: »Prav radi tega se z izvrševanjem tega zakona poverjenih uprav ne bo smelo centralizirati, marveč bodo morale biti porazdeljene po pokrajinah, oziroma po oblastvih.«

Tu sem se bil slabo izrazil. Priznam, da največ pod vtisom slabih izkustev. Mislil sem pri tem na neupravičeno in neracionalno zbiranje, kopičenje ali centraliziranje v oremnogi primerih od plač državnih nameščencev pridržanih odtegljajev v državnih blagajnah, odnosno na pomanjkljivost uredb, ki naj bi preprečavale, da bi se taki odtegljaji svoločnemu namenu odtežali, mesto da bi se zaposlovali v korist onih svrh, za katere so bili namenjeni.

Vzemimo primer o »Uredbi o nabavljalnih zadrugah«. Po členu 70. citirane uredbe mora državna blagajna (zakaj singular?) vsote pod 2) in 3) (dotične odtegljaje) koncem vsakega me-

seca izročiti blagajni Zveze; te vsote preidejo končno v last Zveze.

Dejansko pa so se na podstavi odločbe generalne direktije drž. računovodstva DR br. 180.441/1920 vsi odbitki, ki so se odtexovali uradnikom od njihovih prejemkov za račun nabavljenih zadrug, polagali, oziroma predkazovali najbližji podružnici Narodne banke v korist računa ministrstva financ. Le tako je mogoče, da se ogromna vsota ca. 60 milijonov dinarjev Savezu nabavljalnih zadrug še do dones aj odvedla. Če sem torej v eni svojih resolucij zahteval, naj se naše slanovske organizacije zavzamejo za to, da se tisti denar odvede svojemu pravemu namenu, ne smemo te enunciacije razumeti kot vmešavanje v avtonomijo Saveza, marveč jo moramo smatrati bolj za kritiko interesovne javnosti, ki je upravičena vedeti, kako se upravljajo naši denarji.

Se en primer. Na podstavi uredbe Dr broj 99.000/1926 iste generalne direktije so se državnim nameščencem zmanjšale osebne draginske doklade, češ da se bodo ti odbitki uporabili za pomoč poplavljenec ob priliki znane lanske jesenske katastrofe. Toda naša javnost še danes ni prepričana o tem, da bi se bila doslej le ena para od teh naših odtegljajev v resnici izročila kakemu poplavljenju.

To sem bil moral povedati zavoljo tega, da bi se pravilno tolmačil eventualni odpor od strani državnih nameščencev, če bomo že enkrat prišli tako daleč, da bo dobil Uradniški kreditni zakon konkretno obliko. Odpora ne bi bilo toliko zavoljo odtegljajev samih, kolikor zavoljo negotovosti, ali se bo denar tudi res izročil v dotiranje kreditnih ustanov v smislu nameravanega Uradniškega kreditnega zakona, t. j. v korist državnih nameščencev.

Samoposebi se umeje, da mora voditi tako veljavno in obširno kreditno organizacijo neka centrala. Po mojem naj bi bila taka centrala v Beogradu, imela pa naj bi tudi svoje podružnice po vseh večjih mestih države, kakor v Zagrebu, Ljubljani, Subotici, Splitu, Sarajevu, Nišu, Skoplju i. t. d., skratka povsod tam, kjer so sedeži podružnic Narodne banke ali Poštne hranilnice, pri katerih naj bi imela beograjska centrala svoj giro, oziroma clearingkonto. Prav tako bi morale imeti tam svoje konte tudi dotične kreditne zadruge.

Vse odtegljaje v korist kreditnih zadrug bi morali državni uradi ali organi (izplačujoče blagajne) redno odvajati najbližjim podružnicam Narodne banke ali Poštne hranilnice na račun entrale urad. kred. združenja v Beogradu. Državni uradi in omenjene podružnice pa bi morali poročati glavni blagajni te centrale o vsaki izročeni vsoti. (Nadaljevanje sledi.)

Vestnik.

Važno za vsakega našega naročnika je, da prebere opozorilo uprave v zadnji številki pogleda, če in kak znesek ima označen kot dolg na naročniku poleg naslova ter istega nemudoma nakaže po položnici s tekočo naročnino vred.

Ne zbirajte naših položnic, marveč izpolnite jih in vporabite v namen, v katerega so poslani.

Uprava.

Uradniški kreditni zakon. Ker smo že objavili misli in pomisleke g. Vujinovića, ravnatelja Saveza nabavljalnih zadrug, ki jih je razdelil o zamišljenemu kreditnemu zakonu g. Rostana, je neobhodno potrebno, da predložimo našim pt. bralcem tudi repliko g. Rostana, ki jo je objavil v »Čin. Glasniku«. Vsekako je neobhodno potrebno, da posvetimo temu aktualnemu vprašanju vso pažnjo. Misli se križajo, hodijo roko v roki, naposled se bo, upajmo, vendar le izkristaliziral lik, morda v idealnejši formi kot si mislimo. Škoda le, da ne prime tudi kdo iz naših ožjih vrst za pero, da bi povedal svoje misli o tem problemu.

Na razpotju? Gospod Košačan! Strinjamo se z Vašim izvajanjem popolnoma! Mislimo, da je z Vami vse uradništvo razen nekaterih malodušnežev in koristolovcev ter onih neorganiziranih, ki so vredni, da se jih zaznamuje kot izdajice uradniškega stanu.

Poudarjam samo eno: Nikakega cincanja in omalovažanja! Ne štati na razpotju, ampak takoj naprej! Odločno in naravnost naprej po začrtani poti! Ne poslušajte krivih prerokov in časopisja, ki bo pričelo javskati.

Nič odlašati, ampak takoj naj se prične energična akcija za politično osamosvojitve državnih nameščencev.

Le v enotni organizaciji in krepki osamosvojitvi je spas našega stanu, to čutimo vsi zavedni državni nameščenci!

Zorže.

Društvo javnih nameščencev in upokojencev v Konjicah obvešča tem potom svoje člane, da je k že znanim ugodnostim doseglo za svoje člane še sledeče olajšave: 1.) Koncesionirani zobni tehnik Milan Perhavec v Konjicah daje 20% popusta na minimalno tarifo in prejema plačilo tudi na obroke po dogovoru. 2.) Občina Konjice - trg je dovolila za občinsko kopališče znižane cene: 1.50 Din za dnevne, 35 Din pa za sezonske vstopnice. Navedene olajšave veljajo za društvene člane in njihove družinske člane.

Skupščina Saveza drž. namestenika za B. in H. v Sarajevu. Ta zveza, ki je od prvega dneva včlanjena v Glavno delavsko zvezo, je imela dne 22. marca svojo glavno skupščino za leto 1926, na kateri so bila izpremenjena pravila. Sprejeta resolucija obsega 9 točk ter se v glavnem sklada z resolucijo G. S. s skupščine v Zagrebu. Izvoljen je sledeči odbor: predsednik Milan Cuković, gimnazijski ravnatelj, tajnik Pero Milošević, šef računskega urada policijskega ravnateljstva, blagajnik Spiro Stanišić, davčni uradnik, delegat neorganiziranih članov Ljuba Drašković, cestni nadzornik, tajnikov namestnik Jovo Vuleta, uradnik zemljiške knjige, blagajnikov namestnik Jovo Bosiljčević, davčni uradnik. Nadzorstvo: Dordje Krstić, sodnik, Mato Palandžić, ravnatelj trgovske akademije, Milenko Koprivica, profesor, Vlkogota Grčbač, ravnatelj pomožnega urada, dr. Avram Varče, sodnik, Miloš Grgić, sodnik, in Andrija Živković, sluga. V odbor vstopijo po pravilih še delegati posameznih strokovnih organizacij ter se izmed teh izvolita še dva podpredsednika. — Na prvi seji z dne 1. aprila je bil izvoljen za novega podpredsednika Jusuf Ef. Midžić, vrhovni šerijatski sodnik, za drugega podpredsednika Ilija Praštalo, upravitelj davčnega urada v p.

Pred vstopom francoskih uradniških sindikatov v Glavno delavsko zvezo. V francoski uradniški zvezi se intenzivno vrše priprave za združitve Zveze z Glavno delavsko zvezo z oikom na sklep zadnjega uradniškega kongresa, ki se je vršil v Parizu. Ta sklep ni bil soglasen ter izgleda, da bo to dejstvo znatno vplivalo na njega izvršitev. Obstojata namreč dve delavski zvezi. Ena je obdržala staro delavsko sindikalno orijentacijo, druga pa je v intimni zvezi s komunistično stranko. Uradniki so sklenili pristopiti k prvi, seveda s tem sklepom pa zopet niso zadovoljni ekstremisti, katerih politična načela se skladajo z ideologijo druge delavske zveze. Čeprav so ti drugi v manjšini, predstavlja ta pojav vendar neprimerno v delu francoskih uradniških organizacij, ki more dati kot rezultat razdvojitve uradniške zveze na ta način, da bi ena frakcija pristopila eni, druga pa drugi delavski zvezi. Ta razcepitev bi uradništvu brezdvomno več škodila kot pa koristila. To bi kompromitalo sam cilj, h kateremu se je težilo s sklepom o združitvi z delavskimi organizacijami. Namesto okrepitve bi bilo uradniško gibanje oslabiljeno, če ne onemogočeno doseči uspehe v boju za uradniške pravice. Sicer pa kažejo uradniki veliko odločnost v boju za zboljšanje svojega materialnega položaja. Proti sedanjih vladni nastopajo javno. V vsaki številki zveznega uradniškega organa »La Tribune du fonctionnaire« objavljajo vedno težje življenjske pogoje v zvezi z zboljšanjem finančnega položaja v Franciji, kar dokazujejo s podatki o gibanju cen posameznih življenjskih potrebščin. Iz teh podatkov se vidi, da so cene, izvzemši industrijske predmete, na isti višini kot pri nas z ozirom na kurz francoskega franka. Plače niso nič boljše kot pri nas, ako niso še slabše. V materialnem pogledu so Francozi v istem položaju kot mi. Samo moralni položaj njihovih uradnikov je neprimerno boljši od našega. Ne majhna za sluga za to pripada ravno njihovim močnim organizacijam. P.

Državni nameščenci v drugih državah. V »Vestniku« smo pričeli objavljati tudi pokrete državnih nameščencev v inozemstvu. Vse te vesti posnemamo deloma iz »Činoviškega Glasnika«, ki je postal poslednje čase pregleden in dobro upravljan list, ki tudi obilo informativnega gradiva.

Iz Francije. Na svojem poslednjem kongresu Zveze uradniških sindikatov je odločeno, da pristopi ta Zveza k Glavni delavski zvezi. Pristop k tej Zvezi otežujejo izvestne formalnosti. Po statutu Delavske zveze smejo pristopiti samo de-

lavci, industrijske Zveze, a samo po ena Zveza za vsako vrsto ali stroko industrije: uradništvo, oziroma Zveza uradniških sindikatov pa obstoji iz vseh mogočih strok. Vendar pa je administrativna komisija pri delavski Zvezi načeloma sklenila, da sprejme v svojo sredo tudi Zvezo prijavljenih uradniških sindikatov. Obvezen ta sklep ni, kajti definitivno bo sklepal o sprejetju šele glavni kongres, ki se bo vršil v juliju 1927; tedaj se bodo določile tudi ostale formalne podrobnosti o pristopu. Do te ratifikacije se namerava ustanoviti pod vodstvom Delavske zveze nekakšen kartel organizacij državnih nameščencev. Do kongresa v juliju morajo vse organizacije proučiti formalnosti, ki so zvezane z združitvijo v delavski Zvezi in izjaviti svoje mišljenje o sklepu kongresa.

Iz Čeho - Slovaške. Čehoslovaška vlada je objavila pred kratkim interesantno knjigo, ki vsebuje »zakone, s katerimi so regulirane plače in nagrade državnih nameščencev«. V tej knjigi niso raztolmačeni prejemki državnih uslužbencev samo Čeho - Slovaške (stran 131 do 165), ampak tudi prejemki uslužbencev v Franciji, Avstriji, Nemčiji, Švici, Belgiji, Italiji, Poljski, Jugoslaviji, Bolgariji, Španiji, Angleški. Danski in v severnih ameriških Zedinjenih državah. — Francoski uradniški organ misli, da se zrcali v tej publikaciji težnja vlade, ki gre za tem, naj bi vse države vstvarile analogen sistem uradniških plač. Nemška uradniška glasila komentirajo to očitno tendenco s takim-le komentarjem: »Razume se, da ne bodo vlade zagrabile za najugodnejši način reguliranja uradniških plač, pač pa se bodo vzgledovale po najneugodnejšem načinu.« — Zato smatrajo Nemci, da je potrebna skupna organizacija na mednarodni podlagi, da bode boj mednarodnih organiziranih napadov na njihovo eksistenco uspešnejši.

Iz Avstrije. (Sporazum med vlado in nameščenci.) Med avstrijsko vlado in med uradniškim sindikatom je sklenjena začasna pogodba. Najnižja plača je doočena s 162.50 šilinga mesečno kot povišica 12.5 za vsakih sto od vse plače. Začasna pogodba se imenuje vsled tega, ker so pristali nameščenci nanjo samo zavoljo trenutnih finančnih težkoč, v katerih je republika; kajti svoje zahteve nameravajo ponoviti takoj, čim se

pojavi ugodnejši moment. »Der Bund« piše povodoma tega pakta: Doseženi rezultat nas zadovoljuje samo deloma. Uspeli smo, ker smo zagrozili z najhujšim sredstvom in pritiskom na vlado: s štrajkom vseh uradnikov in uslužbencev v državi. Na ta način je podan odgovor na vprašanje: Ali bi štrajk pripomogel k znatnemu popoljšanju v prestopku, ki ga je zakrivila vlada? Da bo mogoče objektivno preceniti doseženo popoljšanje, ki ga je vsekako smatrati za nov korak naprej v činovniškem pokretu iz jeseni 1925., se je treba najprej spomniti, kaj smo zahtevali pred dvema leti in kaj smo učinkovito pridobili v minulemu letu. — List zaključuje, ko je navedel ves historijat borbe: Pokret za izboljšanjem naših prejemkov, ki je sedaj zaključen, še ni rešil problema; je pač samo ena mnogih etap na poti do zadovoljujočega rešenja uradniškega vprašanja. Tako vlada kakor nameščenci morajo računati s tem, da prične borba znova, kakor hitro se ponudi ugodnejša prilika, da dosežemo to, kar nam gre.

Švica. Kakor znano, je združeno švicarsko uradništvo v sindikatih. Da bi se organizacije izpopolnile in poglabile, je vodstvo sindikata proglasilo vse proste nedelje za dneve, na katerih se vrši propagandno delo za organizacije. Te nedelje imenujejo »nedelje za novačenje« novih članov. Kakor javlja Zvezino glasilo »Der öffentliche Bund«, je pristopilo k Zvezi samo v eni nedelji 54 novih članov v Ženevi, 17 v Baselu, 49 v Zürichu, 9 v Losani itd. Osobito zimsko sezono so izrabili v propagandne svrhe. Mnogobrojni shodi so pripomogli k ojačenju sindikalnega pokreta, ki je zavzel že vse plasti državnih nameščencev.

In Anglije. Vlada Velike Britanije zasleduje v poslednjem času smer, ki ni prav nič v skladu s toliko hvalisano angleško širokogrudnostjo; kajti vlastodržci žele, da se vzame državnim nameščencem pravica do vstopa v delavske in politične organizacije. Povodoma te namere so osnovali naši drugovi specialen obrambni komite, v katerem je zastopanih dosedaj enašt strokovnih Zvez. Med Zvezami je najmočnejša Zveza poštnih uradnikov in Zveza splošnih nameščencev. — Ta komite je izdelal poseben načrt, ki predvideva grupiranje posameznih organizacij z namenom, da nastopi po potrebi proti vladni ak-

ciji. Znaki kažejo, da nastane oster spopad med vlado in med njenimi uslužbenci.

Iz Združenih držav ameriških. Vrhovno sodišče (Supreme Cour) Združenih držav je odločilo na seji od 25. oktobra 1926 s 6 proti 3 glasovom, da ima predsednik republike edini še i nadalje pravico do odpuščanja uradništva, ki pripada administrativni oblasti. Odlok, ki so z njim formulirane te pravice, obsega 50.000 točk, tako javlja francoska »Tribune du fonctionnaire«.

Dnevničarji in penzija. Generalna direkcija državnega računovodstva sporoča pod DR br. 11.999/26 to-le: »Sa više strana stigli su upiti: da li ima lice, koje se nalazi kao dnevničar u državnoj službi, u smislu čl. 153. zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskoga reda od god. 1923, pravo na porodičnu penziju. Povodom ovih pitanja dala je Centralna Komisija za izvršenje zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima sledeće mišljenje: »S obzirom na to, što se u čl. 154. pod III. t. 4. zakona o činovnicima govori o primanju državne službe kao razlogu za suspendiranje porodične penzije, a kod dnevničara, prema terminologiji zakonskoj, ne može biti govora o primanju državne službe, jer zakon, gde govori o dnevničarima, upotrebljava izraz: »primanje na rad u službi države« (čl. 2. i čl. 137.), lica, koja se kao dnevničari nalaze na radu u službi države, ne gube pravo na porodičnu penziju u smislu čl. 154. zak. o činovnicima.«

Za Tiskovni sklad »Našega Glasa« so darovali: Nabavljajna zadruga v Kočevju 100 Din, g. Josip Jaklič, Studenci - Maribor, 25 Din, g. Anton Bezjak, Ljutomer, 20 Din, gg. Drago Schmit, Trebnje, Miloš Štiber in Ivan Podboj v Ljubljani, po 10 Din, gg. Adolf Arko, Martin Majcen v Ljubljani, Drago Schmit v Trebnjem, J. Jekler v Gederovcih in Jakob Tominc v Kamniku, vsak po 5 Din. Najiskrenejša hvala vsem! — **Uprava.**

Hektografični aparati, zvitki, masa, hektografični trakovi vedno in najceneje v zalogi

pri
LUD. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6. Telefon 2980.

Modna in športna trgovina za dame in gospode
P. Magdič
LJUBLJANA
nasproti glavne pošte.
Telefon int. 433.

Cenejše kot pri razprodajah
se dobi vsakovrsno manufakturno blago pri

J. TRPIN, Maribor
Glavni trg šte. 17.

Obiščite novo urejeni oddelek za **gospode**
Trpežno blago Najnižje cene Modna trgovina za dame in gospode
A. Šinkovec nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 18, 19.

Kupujte domače izdelke:
Pecivni prašek in vanilni sladkor
znamke

„ADRIA“

Ivan Perdan nasledniki, Ljubljana

Veletrgovina kolonijalnega in špecerijskega blaga.
Glavni založnik Ciril in Metodovih vžigalic.

Najnižje dnevne cene!

Postrežba točna in solidna.

Fran Iglič

krojaški atelje
LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 28

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modnega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

F. Szantner, Ljubljana
Selenburgova ul. 1.

Specijalna izdelovalnica obuvav za bolne in občutljive noge in trgovina s čevlji po znatno znižanih cenah.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15.

priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Specijalna trgovina ščetarskih izdelkov
priporoča tudi svojo veliko izbiro spominskih izdelkov, galanterijo in parfumerijo

M. Mihelič

Ljubljana, Selenburgova ul.

Modno blago, perilo in potrebščine za šivilje in krojače priporoča trdka

A. Persche

Ljubljana, Pred škofijo 21.

Najboljši šivni stroji in kolesa znamk Grifzner in Adler ter švicarski pletilni stroji „Dubied“ za rodbino, obrt in industrijo

Josipa Petelinca Ljubljana
Bivša Prešernova spomenika

Pouk v vezanju brezplačen. Večletna garancija Delavnic za popravila.

Na veliko Telefon 913 Na malo

C. J. Hamann, Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih potrebščin.
Predtiskarija modernih ročnih del.

Izdaja Zveza državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani.
Odgovorni urednik Anton Adamič. Za Narodno tiskarno Fr. Jezeršek. Vsi v Ljubljani.